

Historik, tal hållet 1919.

1

Då vi nu i kväll genom en liten ringa fest vilja hedra minnet av den man, som under mångårigt träget arbete åstadkommit KHF i Stockholm och kan kallas dess stiftare är det på sin plats att nämna några ord om den förening av vilken denna vår förening fram och med vilken ännu är för bunden "Das Katholische Gesellenverein" i Tyskland sedan dess stiftare Adolf Kolping. Detta så mycket mera om vi kunna fira 40-årsdagen av föreningens stiftande i Stockholm detta år. Adolf Kolping föddes i Kersten i närheten av Köln på Maria obefl. Avelses fest 1813 av fattiga föräldrar. Som skomakargesäll lärde den unge Adolf känna de sociala missförhållandena, som hantverkslärjungar och gesäller led under och de därmed förbundna moraliska farorna. Hans ädla hjärta fattade en plan att hjälpa. Huru? Han, skomakargesällen skulle bli präst för att på bästa sätt avhjälpa nöden med naturliga och övernaturliga medel. Under talrika umbäranden och svårigheter avlade han sina gymnasiestudier. Kämpade sig fram med att undervisa andra lyckades han slå sig fram. 1845 hade han nått sitt mål och vigdes till präst. Samma dag läste han sin första mässa och jordfäste sin fader. Med offer började han sitt verk och under offer fortsatte han det. Nu blev han kaplan i Elberfeld, som vi skulle kunna kalla föreningens vagga. Ty det var här som tanken mognade och han uttänkte sitt verk. Han grundade här en ynglingaförening ur vilken den första hantverksföreningen utvecklade sig 1846. År 1849 blev han Domvikarie i Köln, som han gjorde till centralpunkten för sin organisation, som ännu idag där har sitt säte.

1849 kan man säga var föreningen organiserad. Genom otaliga resor, genom skriftställeri och skriverseri i tidningar sörjde Kolping för dess utbredning över Tyskland småt även över Schweiz, Österrike och Ungern. Vid Korpings död 4 december 1865 kunde man räkna redan 400 hantverkarföreningar, under hans efterföljare generalpreses Schäffer, död 1901, steg antalet till 1086 med 80000 medlemmar, gesäller och 120000 mästare.

2

Nu är föreningen utbredd mytterliggare i en hel del länder som England, Italien, Holland, Amerika, Belgien, Frankrike och Sverige. Här kan verkligen på Korpings verk användas bilden av det lilla senapsskorpet av vilket det blivit ett mäktigt träd.

Målet för Korpings strävande för hantverkarnas fortbildning och deras höjande i sedlighet och religiöst avseende och förbättrande av deras sociala villkor. Han ville göra dem till dugliga medlemmar i kyrka och samhälle. Som ledare av detta verk har Kolping gjort sig förtjänt av namnet "Gesellenvater", ty han var en fader för sina hantverkare. Han glömde ej därvid deras yrkesutbildning och praktiska utbildning, men religionen och moral voro för honom grundvalar på

vilket detta verk måste byggas, som medel härför gemensam sakramentsmottagning, religiösa föredrag och praktiskt övande av katolskt fromhetsliv i processioner, bildstoder m.m. En motvikt helt säkert i Tyskland mot socialdemokratien.

En sida av föreningens verksamhet var inrättandet av s.k. Hospitzier / en sorts härbärgen eller hem för vandrande hantverkare /. Det första hospitziet invigdes i Köln 1853, nu storat ombyggt 1913. Sedan dess räknas nu föreningen över 400 sådanan hem. De bilda även Hem och hård mot ringa ersättning för fast boende hantverkare.

Alla katolska hantverkarföreningar äro förenade i ett förbund Med säte i Köln under en generalpreses / nuvarande Msgr Schweitzer har sänt föreningen sitt beklagande med anledning av P. Kieslers död. Herr Kellner har även sänt honom meddelande av vår nye preses val./ i de olika biskopsstiften stå föreningarna under en lokalpreses, som i sin tur lyder under den beträff. Biskopen.

Av några statistiska uppgifter 1913, de sista jag har till mitt Förfogande, framgår vidare att föreningarna i sina sparkassor, som Den inrättat för att föra medlemmarna till sparsamhet, hade innestående i runt tal 2 miljoner kronor, insatta av 84000 medlemmar och 137000 extra ordinarie medlemmar. Sjuk- och begravningskassorna äro

3

en annan sida av föreningens praktiska verksamhet. Som pressorgan tjänstgör det lilla Kolpingbladet.

Kolping den 4 december 1865 i Kön och fann sin grav i den kyrka vars rektor han blivit, Minoriteskyrkan. 1903 avtäcktes över honom där under storartade festlighet det monument, som vi finna avbildat å fotografi över dörren. I festligheterna deltog även p. Kiesler som representant för Stockholms Katolska Hantverkareförening. Det skönaste monumentet över Kolping är dock hans verk, hans förening, som ännu idag är ett tydligt bevis över Kolphings arbete, hans kärlek till sina hantverkare, hans offerliv för dem. Detta alltså i grova drag om moderföreningen Der Katolische Gesellenverein.

Nu något närmare om den förening vars medlemmar Ni äro och om Dr. Kieslers livsverk, ty som sådant kan man väl beteckna KHF i Stockholm, ett verk genom vilket hans minne skall länge leva kvar bland Stockholms katoliker.

Föreningens valspråk, religion och dygd, endräkt och kärlek, arbetsamhet och flit, glädje och kärlek har även varit vår förenings sedan även Dr. Kieslers valspråk och program och kan jag därför lägga det som grund för följande skiss.

Först emellertid några data och fakta över föreningens tillkomst och utveckling. Då pastor Kiesler här började sin prästerliga verksamhet fanns föga av föreningsliv bland Stockholms katoliker. En förening "Amizilia" hade av några orsaker gått omkull. Då sitter pastor Kiesler en afton 1879 med några främmande hantverkare på sitt och talet faller på föreningar och så på Kolphings verk, som pastor Kiesler fattade tycke för. Detta blev upphovet till vår förening. Un-

der ytterst små, fattiga villkor växte denna föörening upp. Ingen annan lokal än pastor Kieslers små rum, inga inkomster än medlemmarnas avgifter och välvilliga människors bidrag, pastor Kiesler förstod sig dock bra på att tigga för sitt skötebarn. I all endräkt roade sig medlemmarna utan stora anspråk, med samtal, religiösa spörsml och

4

Svar, gemytliga så underhållningar sam musik och spel. Utflykter i Stockholms vackra omgivningar voro mycket omtyckta och pastor Kiesler älskade långa promenader. Föreningens medlemmar tävlade med varandra att förströ och glädja varandra. Många ställde sina hem till förfogande, bjöd föreningen ut till sina små landsställan osv. Enighet ger styrka. Så växte föreningen starkare och större. Först den 22 oktober 1882 fick föreningen sin egen lokal. Den nuvarande, som då ansågs för höjden av elegans och trevnad invigdes av dåvarande apostoliska vikarien, allt sedan dess har här föreningen huserat. För att åstadkomma medel var pastor Kiesler rätt uppfinningsrik. En god inkomst bereddades föreningen genom uppställandet av en krubba om jularna i Josefinahemmet, som inbragte mycket över 100 kronor genom dess förevisande mot entreé. Ofta föranstaltade man små auktioner på godsaker eller böcker och dylikt. Även på sina resor visste pastor Kiesler att intressera folk för föreningen och dess medlemmar och medförde alltid något resultat i form av penniggåvor. 1883 hölls en basar, som inbragte föreningen 563 kronor, vid 1883 års början hade kassan redan vuxit till 2348 kronor från 276,94 år 1881.

Det är nu som föreningen börja vinna sin gestalt och få sin prägel, sina deser och bruk och traditioner, som vi ännu i dag fasthålla vid. Pastor Kiesler förstår att omsätta föreningens valspråk i verkligheten. Vår högv preses P. v. Geisel har givit oss en bild av pastor Kiesler huru han i sitt eget liv tillämpade föreningens motto, religion och dygd. Några följande exempel ur föreningens liv skall visa oss huru han även i föreningen sökt och lyckats honom att i medlemmarna förkroppsliga föreningens valspråk.

Religion och dygd står först: några axplock ur de gamla med yttersta noggrannhet förda protokollen visa oss hur föreningen städse haft sin ära i att uppträdea som katolsk förening, dvs. i sina medlemmar inplanta katolskt liv och fromhet. Föreningens stora fester

sammanfalla därför med kyrkans fester. Så hade julen inom föreningen

5

städse sin särskilda högtidliga prägel. Josefsfesten, föreningens egen särskilda fest, har alltsedan den första Josefsfesten den 18 april 1880 haft sin högtidliga traditionella prägel med gemensam kommunion på morgonen, högtidlig högmässa med procession av alla medlemmar under föreningens egen fana, allt blir till församlingens stora uppbyggelse då den ser all dessa män öppet bekänna sin tro. På kvällen aftonsången och sedan den mer profana delen av festen med supén.

Föreningens fana invigdes den 19 juni 1881 och är en gåva av Msgr Tauli, vilken då var på besök. Josefsstatyen och ljusstakarna invigdes 1884.

Andra föreningens traditionella fester, Birgittafesten och Trettondagen firades med alla med gemensam kommunion och på kvällen något litter föredrag om festens betydelse. Föreningens medlemmar göra om möjligt sin påskkommunion gemensamt på Palmsöndagen i S:t Eriks kyrka sedan det gamla kapellet i 46-an slopats, som blivit föreningens religiösa samlingsplats. Sin religiösa ivar visade föreningen särskilt vid apostoliska vikariens Dr. Hubers begravning 21 mars 1886, vid pastor Bernhards jordfästning och nu senast vid Dr. Kieslers jordfästning. Att föreningen ej glömmer sina döda visar bevisande av avlidna medlemmars själamässor och begravningar. Deras för avlidna medlemmar stiftade mässa/ palmsöndagen / och nu den för pastor Kiesler å Josefsdagen den 19 mars av föreningen stiftade mässan. Förr brukade man även under oktober månad gemensamt läsa rosenkransen för de döda i det gamla kapellet här på söder. Sin tillgivenhet för den helige Fadern har föreningen visat genom föranstaltande av påvefester t.ex. för Leo den 8 januari 1888, påven svarade med att sända dem sin välsignelse. 1893 hade pastor Kiesler audiens hos påve Leo XIII, 1903 sände denne sin välsignelse till föreningens medlemmar.

I processionen på Kristi Lekamens fest brukar föreningen deltaga med sin fana. Även mariamånaden hölls alltid i helgd med sång av föreningsmedlemmar vid majandakten.

6

Arbetsamhet och flit, pastor Kieslers egen sparsamhet och flit ha vi att tacka för föreningens nuvarande goda finansiella läge. Tack vare dessa pastor Kieslers egenskaper, kunde han åstadkomma de vackra julfesterna med sina julklappar, de rikt dukade borden och utflykterna. Han offrade härvid sina egne medel för sin förening och framför allt sin tid. Varje söndag kväll satt han här, då han i stället kunnat tillbringa den hos någon familj och goda vänner. Otroligt många föredrag har han hållit, alla möjliga ämnen, påvedöme, spiritism, likbränning, frimurare, historiska ämnen, moraliska frågor och äktenskapsfrågor, resebeskrivningar från sina många resor, beskrivningar av katolska förhållanden och seder och bruk i andra länder.

Hans arbetsamhet och flit och önskan att hjälpa sina förenings-Medlemmar förmådde honom att arbeta på inrättandet av en sparkassa Och en sjuk- och begravningskassa i samband med föreningen.

Den 4 september 1887 uttalade han sin önskan att en sparkassa skulle bildas då sparsamhet är en nödvändig dygd för alla. 1888 kunde den starta och har sedan verkat för mycket gott tom. detta år då den upphörde ochj alla insättare återfått sina insatta betlopp. Revisionsberättelsen av februari 1889 meddelar att sammanlagda summan av alla insättningar utgjorde 508 kronor.

Föreningen är en sällskaplig förening. Pastor Kielser försmådde ej glädje, et got mskämt eller en god vits däremot ej råhet eller smuts. Föreningen tycks ha haft en egen sång "Morkullan" av humoristisk läggning. Den rena glädjen framgången ur ett rent hjärta och efter pliktuppfyllelse lugnt samvete har tagit sig uttryck i föreningslivet på en mångfald sätt. Utflykter och roddturer i Nacka, kräftkalas, julfester och övriga festernas mera profanan del, supéer och påskägg, kägelspel och biljard, invigd 1889, teateruppförande och danser stod på programmet för medlemmarnas underhållning. Till föreningens glädjestunder räknas alltså de stunder högv. Biskopen glatt oss med sitt besök. 1904 erfor Dr. Kiesler vid 25-års jubileet,

7

då han utnämndes till kammarherre hos Pius X och de utländska gästernas närvaro och utflykten till Saltsjöbaden, sin största glädje.

Tal hållet av pastor S. Nordmark
Vid S:t Josefsföreningens 50års
Jubileum år 1929.

(notisen gjord av Teodor
Kellner, men måste
vara en missuppfattning.
Allt tyder på 1919!

AG)

[Tillbaka](#)